

Izvješće sa šeste županijske Smotre projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja - Virovitičko-podravska županija

Srednja škola Marka Marulića Slatina bila je 31. ožujka 2017. domaćin šeste županijske Smotre projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja.

Na smotri je predstavljeno pet projekata od kojih je povjerenstvo prva četiri predložilo za sudjelovanje na državnoj smotri. Svi učenici sudionici smotre dobili su kao poklon publikaciju „Osnove demokracije“, a smotru je promatralo i dvadeset učitelja i nastavnika, članova županijskog aktiva za Građanski odgoj i obrazovanje.

Predstavljeni projekti:

Osnovna škola

Predmetna nastava

1. projekt:

Slatki MALI Slatinčani

Voditeljica: Vera Menčik, mag. prim. educ., učitelj savjetnik

Škola: Osnovna škola Eugena Kumičića Slatina

Učenici:

David Cota, 5.a razred

Gala Brunović, 5.a razred

Lana Kovačević, 5.a razred

Lana Brdarić, 5.a razred

2. projekt:

Zabava je prava uz igranje društvenih igara

Voditeljica: Ljiljana Peretin, prof. učitelj savjetnik

Škola: Osnovna škola Josipa Kozarca, Slatina

Učenici:

Elena Bićanić, 7.a razred

Ivona Bosec, 7.b razred

Noa Fazekaš, 6.b razred

Venio Rulj, 6.a razred

Srednja škola

1. projekt:

Koš za koš

Voditelji: Sanja Špoljarić, prof. mentor i Matija Gosler, prof.

Škola: Srednja škola Marka Marulića Slatina

Učenici:

Ana Kokoška, 3.a opće gimnazije

Josip Hrženjak, 3.a opće gimnazije

Karlo Matoković, 3.a opće gimnazije

Lara Grahovac, 3.b opće gimnazije

2. projekt:

Pomoć pri osnivanju Dječjeg vijeća Grada Slatine

Voditeljica: Sanja Mrzljak Jovanić, mag. philol. croat

Škola: Srednja škola Marka Marulića Slatina

Učenici:

Elena Batur, 3. ekonomist
Ema Repić, 3. ekonomist
Ivan Rešetar, 3. ekonomist
Nives Čurić, 3. ekonomist

3. projekt:**Istraživanje i rješavanje problema lokalne samouprave – smanjenje broja općina i gradova****Voditelj:** Krunoslav Kovačić, prof.**Škola:** Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica**Učenici:**

Ila Karlo, 1.a gimnazije
Laura Fel, 3.b gimnazije
Sven Blaževski, 3.d gimnazije
Željko Romić, 3.c gimnazije

Prosudbeno povjerenstvo:

Silvija Štimac, prof., Srednja škola Marka Marulića Slatina
Martina Miler, prof., Industrijsko-obrtnička škola, Slatina
Dragan Zubak, prof. mentor, Srednja škola Stjepan Ivšić, Orahovica

Županijsko povjerenstvo:

Darko Špoljarić, mag. ing., ravnatelj Srednje škole Marka Marulića Slatina, predsjednik
Zorislav Jelenčić, prof. savjetnik, Srednja škola Marka Marulića Slatina, član
Jasminka Viljevac, prof., Gimnazija Petra Preradovića Virovitica, članica

Vijest i fotografije:

Zorislav Jelenčić, profesor savjetnik
voditelj Županijskog stručnog vijeća za Građanski odgoj
i obrazovanja Virovitičko-podravske županije

Osnovna škola - predmetna nastava

Naziv projekta: Slatki MALI Slatinčani...

Škola

OŠ Eugena Kumičića Slatina

Dobriše Cesarića 24, 33520 Slatina,

Tel. 033/552-307; tel./fax: 033/551-213

E-adresa: anavera12345@gmail.com; os-eugena.kumicica@vt.t-com.hr

mob. 098 627 427

Tematsko područje

Ljudska prava, demokratske građanske odgovornosti

Cilj projekta:

Usvajanje znanja o osnovama demokracije; poticanje građanskih vrlina u gradu Slatini; budući kompetentan građanin RH

Moto: Dječji glas, za Slatine rast!

Voditeljica:

Vera Menčik, mag. prim. educ., učitelj savjetnik

Učenici:

David Cota, Gala Brunović, Lana Brdarić, Lana Kovačević, (5.a razred)

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Uočili smo još u prethodnom (četvrtom) razredu da

- u gradu strše „olupine“ nekadašnjih tvornica,
- mnogi roditelji nemaju zaposlenje,
- broj učenika u razredima znatno se smanjio,
- neki naši prijatelji/rođaci/poznanici s obiteljima, odselili su u inozemstvo,
- sve manji je broj razrednih odjeljenja u obje osnovne škole u Slatini.
- nakon završene škole ili fakulteta mladi ljudi ne mogu se zaposliti;
- suprotno tome djeca predškolci, tete u vrtićima, mi učenici i naši učitelji, članovi udruga i sportskih klubova u gradu, okupljamo mještane na obilježavanju značajnih blagdana u gradu i okolnim naseljima.
- Mi MALI Slatinčani želimo doprinijeti poboljšanju kvalitete života u Slatini i
- potaknuti odgovorne u gradu da žustrije rade na tome.

Moguća rješenja problema

Proučavali smo osnove demokracije, naučili štošta o vlasti, pravdi, odgovornosti, ...Najinteresantnije nam je bilo saznanje o **građanskoj vrlini**...Dakle saznali smo da oni koji imaju **građansku vrlinu** marljivo rade i važnija im je zajednička dobrobit od osobnih, sebičnih interesa.

Naša škola je poznata po brojnim projektima čiji smo i mi sudionici...

Brojnim nastupima u gradu poručili smo da nam je važno dobro se osjećati u njemu.

Svoj doprinos poboljšanja kvalitete života u gradu uglavnom smo dali mi djeca (vrtić i škola)

Neophodno je da nas odrasli i odgovorni u gradu shvate ozbiljno,

ne želimo biti samo **Slatki MALI Slatinčani**

Prije tri godine realizirali smo svoj

Prvi školski „Projekt građanin“ bilo je to prekrasno iskustvo, ...kontaktirali smo gradonačelnika i dobili našu stazicu „Sigurnog šaputanja“

Drugi naš projekt temeljito smo pripremili, argumentirano branili, no još nismo realizirali našu suvenirnicu tzv. „Kovačnicu sreće“

Treći naš projekt „Pretežno vedro“ realizirali smo izgrađivši prijateljske odnose sa „drugima i drugačijima“...

Proučavamo akte koji govore o Pravima djece, Konvencije o pravima djeteta, Deklaracije o dječjim pravima...

Raspravljali smo na Vijeću učenika škole, tražili saveznike u lokalnoj zajednici i institucijama lokalne vlasti, sudjelovali u aktivnostima Društva naša djeca Slatina,

Javna politika bavi se donošenjem propisa i sankcioniranjem njihova kršenja, udruge promiču prava i educiraju građane, mediji govore o problemu, građani sve više nezainteresirani i nezadovoljni stanjem u gradu...

Kao da je demokracija došla s iznenada... moramo usvajati znanja o osnovama demokracije

Bitno je uočiti prednosti i nedostatke sa kojima živimo u lokalnoj zajednici.

Neophodna je suradnja svih, no rješenje zahtijeva promjenu pristupa...

Najbolji pristup rješenju problema

- Mi - predstavnici učenika „Projekta građanin“, svojom prezentacijom školskog projekta iz GOO u tjednu obilježavanja Dana škole, radit ćemo dodatno na edukaciji učenika iz građanskog odgoja i obrazovanja.
- Kroz „Priče o pravednim/poštenim medvjedićima“ razvijati pravedne demokratske odnose i jačati građanske kompetencije kod najmlađih (distributivna, korektivna i proceduralna pravda), (RN)
- Na putu do škole s učiteljicom likovne kulture oslikavamo siluete ljudi/djece, zid uz stazu „Sigurnog šaputanja“, kako bi i kod slučajnih prolaznika, slikovnim porukama probudili svijest o odgovornosti svakog građanina za stanje u našem gradu...(PN)
- Izradom dopadljivih brošura/stripova/slikovnica/ o osnovama demokracije pobudili bi interes najmlađih za građenje građanskih kompetencija...
- uz pomoć Vijeća učenika osnovnih i srednjih škola u Slatini te Gradskog vijeća i gradonačelnika, raditi na osnivanju Dječjeg gradskog vijeća i Vijeća mladih Slatine
- kroz Dječje forume DND-a, zalažemo se da Grad Slatina postane Grad - prijatelj djece

Plan djelovanja

Predstaviti ćemo projekt Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, gradonačelniku, udrugama u gradu, DND Slatina, Smotri „Projekt građanin“, umnožit ćemo napore sa učenicima srednjih škola u nastojanju da naš grad Slatina kroz usvajanje potrebnih akata razvije put do statusa **Grad Slatina - prijatelj djece**. Tome prethodi osnivanje **Dječjeg gradskog vijeća**.

Mi, MALI Slatinčani, želimo doprinijeti poboljšanju kvalitete života u Slatini i potaknuti odgovorne u gradu da žustrije rade na tome.

Osnovna škola - predmetna nastava

Naziv projekta: Zabava je prava uz igranje društvenih igara

Škola

OŠ Josipa Kozarca, Slatina
Nikole Šubića Zrinskog 2, 33520 Slatina
Telefon/telefaks : 033 551 214
e-adresa: ljiljana.peretin@gmail.com
os-josipa-kozarca@vt.t-com.hr

Tematsko područje:

Pravo djece na zdrav život i igru

Cilj projekta:

Osvijestiti potrebu bolje komunikacije među učenicima

Voditeljica projekta:

Ljiljana Peretin, prof. učitelj savjetnik

Učenici:

Venio Rulj (6.a), Noa Fazekas (6.b), Elena Bićanić (7.a), Ivona Bosec (7.b)
Projekt su provodili svi učenici 6.a, b i c te 7.a i b razreda

Opis

Izbor i istraživanje problema

Svjesni velikog utjecaja televizije i interneta na učenike, željeli smo saznati koliki je on doista kod učenika 6. i 7. razreda u našoj školi. Stoga smo proveli anketu (ispitanici su bili učenici 6. i 7. razreda naše škole) kojom smo potvrdili naše sumnje da učenici naše škole puno slobodnog vremena provode gledajući TV i igrajući se na mobitelu, a vrlo malo vremena zabavljajući se nekom društvenom igrom ili igrom u prirodi i sportskim aktivnostima.

Istraživanje problema

Nakon provedene analize podataka učenici su odlučili saznati koliko je to štetno po njihovu zdravlje i nakon toga educirati učenike i njihove roditelje. Istraživali su na internetu i vidjeli da je to vrlo štetno po njih, a naročito je opasno za njihove oči i leđa, i zato su to odlučili spriječiti.

Moguća rješenja problema

- Prezentiranje svoga rada i rezultata istraživanja na satovima matematike, na roditeljskim sastancima 6. i 7. razreda naše škole, javno predstavljanje na Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja i na Vijeću učenika.
- Izrada plakata (edukativnih panoa) i njihovo izlaganje u holu škole.
- Organizacija radionice na kojoj će biti prikazane društvene igre uz koje se može provoditi slobodno vrijeme.
- Izrada letaka koje bi podijelili učenicima i roditeljima naše škole.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se:

- na satovima matematike izraditi edukativne plakate i urediti panoe, te na taj način educirati učenike o potrebi druženja s vršnjacima,

- organizirati igraonice Društvenih igara,
- javno predstaviti projekt prigodom Dana škole.

Plan djelovanja

- Istražili smo koliko učenici 6. i 7. razreda naše provode gledajući televiziju i igrajući se na mobitelu.
- Svoje istraživanje smo predstavili na Učiteljskom vijeću naše škole.
- Na nastavi matematike izradili plakate.
- Za Dana škole organizirali izložbu plakata i igraonice kroz koje su predstavljene društvene igre. To su igre koje potiču razmišljanje (šah, sudoku, domino, potapanje brodova...), a pri tome se možemo i odlično zabaviti u krugu prijatelja i obitelji.

Podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen

- Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću naše škole (27. 2. 2017.)
- Projekt je predstavljenu prilikom obilježavanja Dana škole (20. 3. 2017.)

Srednja škola

Naziv projekta: Koš za koš

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033/551 449; faks: 033/551 577

E-pošta: matijagosler2002@yahoo.com; sanja.spoljaric1@gmail.com;
ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje:

Ekologija i djelovanje mladih

Cilj projekta:

Aktivnim pristupom rješavanju problema razviti svijest o važnosti očuvanja i odgovornog ponašanja prema okolišu.

Voditelji projekta:

Sanja Špoljarić, prof. mentor i Matija Gosler, prof.

Učenici:

Karlo Matoković (3.a), Josip Hrženjak (3.a), Lara Grahovac (3.b), Ana Kokoška (3.a), Dora Nikšić (3.b), Lara Fotez (3.b)

Prvih četvero učenika predstaviti će projekt na smotri, a rezervni članovi grupe su Dora Nikšić i Lara Fotez. Svi učenici pohađaju opću gimnaziju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ponukani potrebom što sadržajnijeg i smislenijeg provođenja vremena između nastavnih sati, obratili smo se Vijeću učenika te predložili nekoliko ideja. Naše ideje prvenstveno su bile usmjerene na uređenje školskih hodnika postavljanjem klupa za sjedenje, novih stolova i koševa što je nametnulo ovu temu za projekt. U početku smo istraživali način na koji su učenici u drugim osnovnim i srednjim školama utjecali na uređenje unutrašnjeg prostora škole te je Vijeće učenika u suradnji sa školskim tijelima krenulo istim putem. Drago nam je da su neke naše ideje prihvaćene i realizirane već na početku ove školske godine. Smatramo da je istraživanje i sudjelovanje u realizaciji rješavanja problema provođenja slobodnog vremena učenika za vrijeme odmora važno zbog osjećaja uspjeha, zadovoljstva i odgovornosti svih učenika koji su sudjelovali u ovom projektu.

Moguća rješenja problema

Predstavnici Vijeća učenika škole predložili su niz prijedloga o načinu provedbe slobodnog vremena učenika za vrijeme odmora koji bi učenicima bio prihvatljiv i zanimljiv, a pri tome ne bi narušavao integritet škole. Dio prijedloga već je realiziran, a za ostale će biti potrebno još nešto vremena.

a) Prvi prijedlog bio je puštanje glazbe tijekom velikog odmora učenika te za vrijeme međusmjene. U zajedničkom prostoru škole učenici koriste to vrijeme za užinu ili pomoć pri pisanju domaćih zadaća. Pri tome većina smatra da bi im glazbena kulisa samo omogućila ugodniju i zabavniju atmosferu. Oprema je za sada omogućila realizaciju ovog prijedloga samo u holu škole, ali je plan proširiti opremu i na hodnike škole i u razredne odjele.

b) U pripremi za nastavu nedostatak klupa, stolica i drugog namještaja u hodnicima učenicima je ostavljao na izbor jedino pod hodnika. Uobičajena slika gužve u hodniku, sjedenja na hladnom podu i neudobnosti učenika početkom je nastavne godine promijenjena postavljanjem modernih klupa u hodnike škole koje se mogu preslagivati prema potrebama. Učenici se sada uz nove klupe, stolove i stolice zadovoljnije pripremaju za novi nastavni sat.

c) Još jedan od problema koji se pojavljivao kao posljedica boravka učenika na hodniku bio je otpad koji je često, unatoč koševima, ostajao na podu hodnika nakon ulaska učenika u učionice. Iako je povećan broj koševa za smeće, problem njihove (ne)upotrebe nije se smanjivao. Naš prijedlog Vijeću učenika bila je izrada originalnijeg, i za učenike zanimljivijeg, rješenja problema. Izradili smo okvire za koševe koji su nalikovali košarkaškim (otud naziv „koš za koš“) i time smo smanjili količinu otpada na podovima. Učenike smo željeli potaknuti na recikliranje otpada postavljanjem odvojenih koševa za papir i plastiku.

d) Smatramo da bi na kreativnost i udobnost učenika tijekom nastave bolje djelovao opušteniji i zabavniji interijer učionica. Na tome je tragu prijedlog Vijeća o oslikavanju zidova učionica u duhu predmeta koji se poučava u određenoj učionici. Učionice koje su specijalizirane za predmetnu nastavu svoju bi metamorfozu mogle doživjeti tijekom sljedeće školske godine.

Najbolji pristup rješenju problema

Grupa za građanski odgoj istaknula je važnost odgovornog ponašanja učenika u hodnicima za vrijeme odmora. Ideja je proistekla iz potrebe da se riješi problem otpada koji je ostajao nakon odlaska učenika. Razmišljali smo o tome kako uvođenjem zabavnog sadržaja možemo potaknuti promjenu navike bacanja otpada pod klupe ili pored koševa. Ideja „koš za koš“ riješila je ovaj problem. Učenici su dužni prema Kućnom redu škole ostavljati prostor u kojemu borave onakvim kakvim su ga zatekli. Prijedlog pri tome ne krši ničija moralna, etnička i druga osnovna ljudska prava. Podršku ovom prijedlogu pronalazimo u tijelima Škole, a najvažnije u osobnom zadovoljstvu i promjeni ponašanja učenika škole. Prema Statutu škole Vijeće učenika ima pravo predlaganja mjera za poboljšanje uvjeta rada škole. Učenici su dužni pridržavati se kućnog reda škole koji zabranjuje bacanje smeća izvan koševa za otpatke, papir, plastiku i dr. Smatramo da realizirana ideja „koš za koš“ će pridonijeti poštivanju Kućnog reda škole te na kreativan način promijeniti navike učenika. Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu, u skladu s Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, kategorizira vrste otpadne ambalaže na papir, plastiku, gumu, metal i dr. vrste ambalažnog otpada. Kreativnost učenika slijedila je navedeni Pravilnik i realizirala ideju „koš za koš“ za papir i plastiku poradi najčešće uporabe upravo te ambalaže u školi.

Plan djelovanja

Put od ideje do realizacije trajao je tri mjeseca. Na početku nastavne godine primjetili smo neodgovorno ponašanje učenika nakon velikog odmora. Uputili smo svoj prijedlog Vijeću učenika i profesorici Sanji Špoljarić s kojom smo u projektnoj nastavi realizirali slične ideje vezane uz ekologiju. Vijeće je prihvatilo naš prijedlog o izradi „koševa za koš“. Uz vodstvo profesorice, roditelja i drugih zainteresiranih profesora naša je ideja zaživjela krajem prosinca 2016. godine. Izradili smo četiri koša za smeće u obliku košarkaškog koša. Dva smo koša postavili u holu škole gdje se većina učenika zadržava za vrijeme odmora, dok smo druga dva koša označili za papir i plastiku i postavili u hodnik pred ulaz u školsku kantu. Uočili smo promjenu ponašanja učenika prema uklanjanju otpada jer se onaj otpad koji završi na podu prilikom bacanja u koš, ponovno baca u koš te ga je zbog toga manje na hodnicima nakon odmora. Planiramo predstaviti naše rješenje problema i na Danima otvorenih vrata škole kada će nas posjetiti učenici osnovnih škola. Prijedlog o prezentaciji našeg projekta uputili smo i Gradskom savjetu mladih, pa se nadamo da će se i Gradu svidjeti naša ideja te da će se „koševi za koš“ za papir i plastiku pojaviti i na ulicama, trgovima i igralištima našega grada.

Naziv projekta: *Pomoć pri osnivanju Dječjeg vijeća Grada Slatine*

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon/telefaks: 033/551 449; faks: 033/551577
E-pošta: sanjamrzljak@yahoo.com
ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje:

Ljudska prava, demokratske građanske odgovornosti

Cilj projekta:

Pomoći pri osnivanju Dječjeg gradskog vijeća i time prenijeti obveze u provođenju Konvencije o pravima djeteta s razine nacionalnih vlada na lokalne procese upravljanja

Voditelj projekta:

Sanja Mrzljak Jovanić, mag. philol. croat

Učenici:

Ivan Rešetar, Ema Repić, Nives Čurić i Elena Batur (3.ekonomist); rezervni članovi: Mario Vida, Dario Pemper, Dino Veger, Stefani Semak (3. ekonomist)

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Inicijativa je nastala kao rezultat prepoznavanja nekoliko važnih trendova – ubrzane transformacije i urbanizacije globalnog društva, rastuće odgovornosti lokalnih zajednica i gradskih vlasti za svoje građane u kontekstu decentralizacije te posljedično rastuće važnosti velikih i malih gradova unutar nacionalnih političkih i gospodarskih sustava. Inicijativa također promiče provedbu Konvencije o pravima djeteta na razini na kojoj može postići najveći mogući utjecaj na živote djece, čime se promiče i dostizanje najvećeg mogućeg životnog standarda za sve građane. Važno je osvijestiti djecu i mlade da mogu utjecati na odluke vezane uz svoj grad, da mogu izraziti mišljenje o gradu u kakvom bi željeli živjeti i da aktivno sudjeluju u obiteljskom, društvenom životu zajednice. Također, potrebno je što više uključiti djecu i mlade u kulturna i društvena zbivanja grada te da osjete da su ravnopravni građani svoga grada s pristupom svim uslugama bez obzira na etničko podrijetlo, vjeru, obiteljski dohodak, rod ili sposobnosti. Odlučili smo detaljnije istražiti mogućnosti stvaranja što boljih uvjeta za ostvarenje vizije grada po mjeri djece i mladih, pomoći Društvu Naša djeca Slatina pri osnivanju Dječjeg gradskog vijeća, a samim time i grad Slatina bit će bliže ostvarenju naziva Grad – prijatelj djece.

Moguća rješenja problema:

Gradovi i manje zajednice, čak i u ruralnim područjima, pozvani su dati prioritet djeci kada upravljaju svojom zajednicom te uključiti djecu u procese donošenja odluka . Usvajanje okvira za osnivanje Dječjeg gradskog vijeća je kooperativni proces koji uključuje sve zainteresirane skupine – lokalnu upravu, civilno društvo, pravne i druge stručnjake, sve članove zajednice te posebno djecu i mlade.

- a) Razgovarajući s članovima Društva Naša djeca Slatina saznali smo za problem koji bismo pomogli riješiti – osnivanje Dječjeg gradskog vijeća te bi tako djeca i mladi bili direktno uključeni u donošenje odluka vezano za svoj grad čime bi i grad jamčio da se sve aktivnosti koje

se tiču djece provode u najboljem interesu djece. Sve razine vlasti moraju biti svjesne i senzibilizirane na učinak koji provođenje postojeće politike, kao i buduće političke odluke, mogu imati na djecu. Grad mora biti svjestan djece – mora ih i čuti, ne samo vidjeti te time i obnašatelji vlasti aktivno promiču sudjelovanje djece kao ravnopravnih građana grada čija se mišljenja uvažavaju. Prvi korak je iščitavanje i upoznavanje Konvencije o pravima djeteta, kao i Nacionalne strategije za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2014.g. do 2020.g. te Strategija Vijeća Europe za prava djeteta od 2016.g. do 2021.g. Konvencija kaže da sve osobe mlađe od 18 godina moraju biti upoznate s pravima djeteta kako bi postale svjesne svojih prava, načina njihova stjecanja, ali i zaštite u slučaju njihova ugrožavanja. UNICEF-ovo istraživanje pokazalo je da djeca traže da ih se više uključi u odlučivanje kada se razmišlja o sportskim igralištima, uređenju parkova i škola, čistoći naselja, ali i pomoći siromašnima. Na pitanje što učiniti kako bi se dječja prava bolje poštovala, djeca odgovaraju da bi ih se trebalo više slušati i razgovarati s njima – a osnivanje Dječjeg gradskog vijeća je izvrstan način da bi se to i ostvarilo.

- b) Polazeći od Konvencije i Nacionalne strategije koje obvezuju odrasle da čine najviše što mogu da bi se svako dijete uspješno razvijalo, odrastalo i pripremalo za samostalan život odgovornog građanina, suradnja lokalnih udruga za djecu i mlade i odgojno – obrazovnih ustanova i gradske vlasti nužna je da bi se stvorila poticajna društvena sredina za djecu i mlade te povezivanje istih da bi se ostvario zajednički cilj – motivirati i stimulirati djecu i odrasle da bi se što više i bolje ostvarila prava i potrebe djece prema Konvenciji UN-a o pravima djeteta.
- c) Poticanjem djece i mladih te tijela lokalne samouprave te jedinica područne samouprave (županije), raznih stručnih službi, odgojno – obrazovnih ustanova, raznih udruga za djecu i mlade, roditelja i ostalih skrbnika na međusobnu suradnju stvaraju se uvjeti koji doprinose da se čini što je više moguće za dobrobit djece i mladih, stvaraju se poticajna i prijateljska okružja za rast i razvoj djece. U ovom trenutku vrlo malen broj gradova daje politički prioritet djeci osobito jer djeca nemaju pravo glasa, ali osnivanjem Dječjeg gradskog vijeća učinio bi se zadovoljavajući pomak u ispunjavanju obveza Konvencije koje su u interesu svih građana, ne samo djece. Politički postupci ili izostanak istih koje poduzima neka gradska vlast pogađaju djecu izravno ili neizravno jer je stanje djece u nekom društvu osjetljiv pokazatelj učinaka društvenih, ekoloških, gospodarskih i drugih promjena.

Najbolji pristup rješavanju problema:

U skladu s dobrim primjerima drugih gradova na prostoru Republike Hrvatske gdje već postoje Dječja gradska vijeća, smatramo da bismo uz njihovu pomoć imali najbolji pristup rješavanju problema. Mi bismo opet pomogli Društvu Naša djeca Slatina jer bismo bili posrednici između djece našeg grada te gradske uprave, odgojno – obrazovnih institucija, raznih stručnih osoba, roditelja itd. u ostvarivanju cilja koji smo postavili - osnivanje Dječjeg gradskog vijeća. Na vlastitom primjeru pokazali bismo važnost aktiviteta i sudjelovanja djece u pitanjima koja se izravno njih tiču, a samim time potaknuli bismo i ostalu djecu u aktivnom sudjelovanju. Prema provedenoj anketi u osnovnim i srednjim školama, doznali smo da djeca jesu upoznata sa svojim pravima, ali da isto tako ne poznaju zakonske akte koji dosljedno promiču i štite prava svakog djeteta te da ne znaju što se na lokalnoj razini čini da bi se poboljšali uvjeti za razvoj djece i njihovih prava kao ni kome se obratiti sa idejama koje oni sami imaju, a pomogli bi stvaranju boljih uvjeta za život djece u gradu. Zakonski akti i podakti osiguravaju mogućnost provedivosti projekta, kao i suradnja s Društvom Naša djeca Slatina, koje i jest inicijator ideje za stvaranje uvjeta da Grad Slatina dobije naziv Grad - prijatelj djece, a jedan od tih koraka jest upravo osnivanje Dječjeg gradskog vijeća.

Plan djelovanja:

Uz pomoć promotivnih materijala koje bismo izradili uz suradnju Učeničkih vijeća osnovnih i srednjih škola, dječjih vrtića i Društva Naša djeca Slatina doprinijeli bismo informiranju djece i

javnosti o njihovim pravima, ali i pružili informacije kome se obratiti na lokalnoj razini vezano za sva dječja pitanja i poštivanje istih. Organizirat ćemo predavanja Učeničkim vijećima osnovnih i srednjih škola, dječjim vrtićima u sklopu Dana škole ili Otvorenih vrata, ili po dogovoru, o dječjim pravima i poštivanju istih te što je sve Dječje gradsko vijeće u mogućnosti učiniti za boljitak djece u našem gradu. Djeca nemaju pravo glasa i nemaju značajnu ulogu u standardnim političkim procesima, a ovo je jedan od načina za aktivno uključivanje djece da bi se stvorila politička naklonost prema programima po mjeri djece. Takvi će se primjeri pojaviti na lokalnoj razini, npr. sudjelovanje djece u izgradnji igrališta, bojanju fasada s pozitivnim porukama na raznoraznim gradskim površinama itd. Ne pronade li se način za što veći aktivitet djece u političkim procesima, ostat će bez ikakvog utjecaja na silan učinak koji vlasti imaju na njihov život. Djeca imaju pravo izraziti svoje mišljenje, dići svoj glas u obranu svojih prava i imaju pravo biti poslušana u toj mjeri da njihova mišljenja i ideje imaju odgovarajuću težinu pri donošenju odluka lokalne uprave kao i u praktičnom smislu podizanja kvalitete života djece.

Naziv projekta: *Istraživanje i rješavanje problema lokalne samouprave – smanjenje broja općina i gradova*

Škola

Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica

Trg bana J. Jelačića 16, Virovitica

Telefon: 033 / 726 – 982

E-pošta: kuko.kova@gmail.com

gimnazija-petar-preradovic1@vt.t-com.hr

Tematsko područje:

Politika

Cilj projekta:

Kroz istraživanje i rješavanje problema lokalne samouprave osvijestiti građane naše lokalne zajednice o tome treba li ili ne treba smanjiti broj općina i gradova, te treba li stimulirati siromašne općine, a koje nisu pod posebnom državnom skrbi te u pokušaju pronalaženja najboljeg rješenja razmotriti planove za daljnje djelovanje.

Voditelj projekta:

Krunoslav Kovačić, prof. latinskog jezika i rimske književnosti i filozofije

Učenici:

Karlo Ila (1.a), Laura Fel (3.b), Željko Romić (3.c), Sven Blaževski (3.d)

Opis projekta

U političkom i javnom životu Hrvatske često se provlači pitanje o teritorijalnom ustrojstvu RH. Treba li smanjiti broj općina i gradova i zašto? Treba li stimulirati one općine koje su siromašne, a nemaju status općine od posebne državne skrbi? Kako provesti racionalizaciju sustava lokalne samouprave i na čemu se ona treba temeljiti?

To su samo neka od pitanja na koja ćemo pokušati odgovoriti i na čemu ćemo temeljiti ovaj naš projekt.

Kod istraživanja i rješavanja problema lokalne i nacionalne zajednice prvo treba definirati i odrediti što bi to bila lokalna samouprava kao i razložiti problem te ga primjerima potkrijepiti.

Lokalna samouprava je zajamčena ustanova zaštićena sudskim putem, a ona se definira kao pravo ljudi iz određenih područja tj. nekog mjesta da se sami organiziraju u vezi nekih poslova. To bi značilo da netko iz Zagreba neće odlučivati gdje će se voziti otpad u nekoj općini, nego bi to trebali odlučiti sami mještani te općine. Sve općine prema tome funkcioniraju po načelu supsidijarnosti, što znači da svi poslovi koji se mogu prenositi na što nižu razinu, dakle što bliže ljudima, to bolje (nema smisla da netko iz Bruxellesa kontrolira kolika će biti cijena vrtića u nekoj općini jer to pitanje moraju riješiti sami mještani te općine.

Određeni poslovi su zakonom podijeljeni lokalnoj samoupravi, npr. obrazovanje (u smislu: imenovanje ravnatelja), komunalne usluge (voda, plin, ceste), zdravstvo itd.

Koji su problemi lokalne samouprave u Hrvatskoj?

Najveći problem je velik broj jedinica lokalne samouprave, te sredstva koja dolaze u lokalnu samoupravu. Veliki problem je i novi zakon o lokalnoj samoupravi gdje razne općine i gradovi koji se nalaze u gorskom i brdskom području imaju puno veći proračun, tj. više im je novaca ostalo u proračunu zbog toga da se ljude potakne da ostanu i tzv. područja pod posebnom državnom skrbi,

npr. područja obuhvaćena ratom, jer ljudi koji tamo žive imaju manje poreza te više novaca ostane u njihovoj blagajni. Još jedan od krucijalnih problema lokalne samouprave je uključenost ljudi.

Istraživanje društvene važnosti problema (alternativna politika)

U Republici Hrvatskoj ustrojeno je ukupno 555 jedinica lokalne samouprave, i to 428 općina i 127 gradova te 20 jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno županija. Grad Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima poseban status grada županije, tako da je u Republici Hrvatskoj sveukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U posljednje se vrijeme vodi mnogo rasprava na dnevno-političkoj razini o ustrojstvu i reorganizaciji jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj. Stav Vlade i opozicije je jasan. I jedni i drugi su za ozbiljne reforme. Održavani su mnogi sastanci po pojedinim županijama gdje se većina župana, gradonačelnika i načelnika općina složila u tome da treba krenuti k ozbiljnoj racionalizaciji.

Ono što se kroz medije više godina provlači je pitanje oko smanjenja broja općina jer se puno troši, a općine nemaju sredstva da privuku investitore, te na taj način dođu do novca.

Mi smo povelili razgovor s lokalnim čelnicima i zaključili da politika lokalne samouprave nema ništa protiv racionalizacije, samo traže da ona bude stručno utemeljena, te da se uz teritorijalnu treba provesti i fiskalna reforma. Puno je prigovora da općine puno troše (3.4 milijarde), ali općine iz raznih osnova pet puta više, zaključuju lokalni čelnici

Mnogi lokalni čelnici rješenje vide i u dobrovoljnom spajanju općina, ali uz novčani poticaj. Za ta pitanja treba se otvoriti široka javna rasprava i donijeti kvalitetan program. No za spajanje općina ne mora novčani poticaj biti glavni faktor, nego se takav model može nagraditi i mnogim projektima iz pristupnih fondova EU. Npr. infrastrukturni i komunalni projekti bi trebali biti financirani sredstvima EU.

Bitna točka reforme sastoji se u teritorijalnoj i fiskalnoj decentralizaciji. Uz decentralizaciju bi nužno trebala ići i bolja raspodjela novca.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Jedan od najvećih problema lokalne samouprave u Hrvatskoj je velik broj jedinica lokalne samouprave.

Postoji puno općina koje ne funkcioniraju jer više od 40% svog proračuna troše na plaće zaposlenika (načelnika, gradonačelnika itd.). Tu se vidi jedan besmisao jer novci iz proračuna dolaze tako što dio onog što čovjek zaradi (poreza) ide u blagajnu (problem je ako je malo novaca u proračunu cca mil. kuna, a 300 000 kuna ode samo na plaće zaposlenika).

U Hrvatskoj postoji 428 općina. Moguće rješenje problema se vidi u tome da se broj općina okrupni te da se tako dođe do ideala, a plaće zaposlenika koji su u općini ne bi smjele biti više od 15% proračuna godišnje.

Drugi problem su sredstva koja dolaze u lokalnu samoupravu. Od lokalne samouprave se često traži da veći dio poslova sama odradi, ali onda baš nema dovoljno novaca u proračunu nego puno novaca ode u državni proračun.

Rješenje je u tome da bi se trebao drugačije rasporediti način na koji se dodjeljuje novac u proračun za te poslove.

Treći problem je i novi zakon o lokalnoj samoupravi gdje razne općine i gradovi koji se nalaze u brdskom području, kao i područja pod posebnom državnom skrbi imaju manje poreza.

U Hrvatskoj ima jako puno siromašnih općina kojima treba omogućiti da dobiju neke benefite da se mogu što brže razvijati, a ne da im mnogo toga ode u državni proračun.

U novije vrijeme jedan od problema lokalne samouprave je uključenost ljudi. Ljudi su ti koji se trebaju direktno uključiti u probleme lokalne zajednice te tako pristupati rješavanju problema lokalne samouprave.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

U Europskoj komisiji smatraju da u Hrvatskoj ima previše gradova i općina, odnosno da su one s obzirom na trošak neučinkovite i da ih Vlada treba novčano poticati na to da se odluče na dobrovoljno spajanje.

Model koji Komisija sugerira Hrvatskoj Vlada je administracija pronašla u Finskoj koja je pripreme za taj projekt pokrenula 2005. godine.

Uz taj Finski model najbolji pristup rješenju problema leži u samoj politici lokalne samouprave. Za lokalnu samoupravu je važno da lokalna sredina mora imati pravo glasa kad je posrijedi neki njen ekonomski resurs. Glas lokalne sredine mora vrijediti kad se korištenje tog resursa hoće urediti na nekakvoj racionalnoj osnovi. Županija ne smije biti nikakva umjetna tvorevina kojoj Vlast sugerira što treba dalje raditi.